

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

† DUMITRU COMȘA

1846—1931

Veteranul profesor și luptător, *Dumitru Comșa*, omul cu alese însușiri sufletești, o distinsă personalitate în mediul nostru ardelenesc, a trecut la cele veșnice în ziua de Duminecă, 15 Februar 1931, în al 85-lea an al vieții sale de om de muncă și de martir al neamului.

Cu Dumitru Comșa dispăre ultimul reprezentant mirean al generației crescute de binefăcătorul și marele Arhipăstor Andrei.

Ieșit din familie de țărani, Dumitru Comșa a rămas în toată vremea bun sfătuitor și prieten cuminte al plugărimii, de sufletul căreia știa să se apropie cu vorba sa înțeleaptă, spusă neaoș românește, în care cu greu putea fi întrecut.

În Seminarul teologic pedagogic Andreian a sămănat sămânța cea bună ca profesor timp de 35 ani, introducând pe viitorii preoți și învățători în tainele agriculturii raționale, în care era adevărat măiestru.

Carierea profesorală trebui să și-o închee în 1909, cu toate că se găsea în deplină putere și sănătate corporală și sufletească: condamnat în procesul memorandumului, guvernul ungar îl pedepsește a doua oară cerând ca primejdiosul memorandist, Dumitru Comșa, să fie trecut la penzie înainte de vreme, sub pretextul abea acum descoperit că profesorul nu cunoaște «limba statului».

Activitate neobosită a dezvoltat în fruntea Reuniunii agricole sibiene, al cărei președinte a fost 18 ani. Alături de tovarășii săi sânguritori, Dumitru Comșa cutreeră satele, întărește raportul și contactul cu foștii elevi și conducători firești ai poporului, ține prelegeri cu demonstrații practice în grădinile și viile sătenilor, în câmp și în pometuri, organizează expoziții agricole, igienice, etnografice, pune temelie însoțirilor sătești de credit și cooperațiilor economice.

Luare aminte deosebită acordă D. Comșa, în curs de trei

decenii, și industriei casnice, adunând cu jertfe și trudă «minunățiile artistice datorite acului, războiului și briceagului țărănesc». Albumele de broderii, țesături, de creștături în lemn, albume întocmite de D. Comșa, sânt caracterizate ca *opere monumentale* din partea celei mai înalte instituții de cultură și știință din țara noastră, din partea Academiei Române, care a ținut să răsplătească zelul și priceperea bătrânului și modestului profesor dela Sibiu, alegându-l în 1926 membru onorar al său. Cea din urmă lucrare a sa este *Calauza agricultorului*, în trei volume, cu date și îndrumări, scrise într'un stil cu totul la înțelesul poporului.

Cartea aceasta, de neprețuită valoare conține cele mai temeinice cunoștințe despre toți ramii agriculturii și grădinăritului în lumina progreselor din urmă ale științei agricole.

Cinste și caracter de român din alte vremuri, a dovedit Dumitru Comșa în epoca memorandumului a anilor 1890, din care s'a ales cu pedeapsa dictată în monstruosul proces dela Cluj: vechiul tribunist, împreună cu soții săi de luptă și sacrificiu, și-a făcut pedeapsa într'una din temnițele celebre, așa de primitive pentru români.

Regretatul profesor a avut satisfacția bine meritată, că în România desrobită să fie sărbătorit după cuviință.

Din prilejul împlinirii anului al 80-lea de existență și al alegerii sale ca membru de onoare al Academiei Române, profesorii din Sibiu și așezămintele noastre de învățământ, Academia teologică și Școala normală «Andrei Șaguna», au serbat jubileul profesorului Dumitru Comșa. Academia teologică și Școala normală au organizat un matineu cu ședință festivă, în 26 Octomvrie 1926, în sala prefecturii sibiene. I-a fost dat vrednicului profesor să se poată bucura ca octogenar de răsplata recunoștinței acelor, pentru care cu drag a muncit.

Atunci s'a înființat și fondul (cu primele contribuiri în sumă de 30 mii Lei) purtând numele «*Fondul profesorului D. Comșa*».

Cu acelaș prilej, sărbătoritul, răspunzând bunelor urări ce i s'au adus, și descriindu-și firul lung și bogat al vieții, mărturisese și următoarele:

«Scopul ce am urmărit, scoțând la iveală ceea ce mi-a fost dat a înfăptui ca președinte și conferențiar, ca scriitor agricol și autor al menționatei albume, sincer mărturisesc n'a fost și nu este de a mă tamăia însumi, ci de a călăuzi și a încuraja generația tinăra să mă imiteze cu acelaș zel și abnegațiune, cu acelaș neastâmpăr și entuziasm închinat binelui obștesc, publicând scrieri utile sătenilor și ținând conferențe populare, aranjând expoziții și strângând o parte din minunățiile sus indicate. Cu numeroși țărani, fruntași și mai de rând, am stat și stau în relații de sinceră prietenie. Adese mă consultă, acasă sau aiurea, unul voinde a-și procura altoi sau vițele de soi ales, altul o mașină bună de treerat, al treilea cu gândul d'a întemeia o lucernărie sau cooperație sătească ș. a. Cu dragă inimă am răspuns și răspund unuia și altuia, nemărginită și adânc simțită fiind dragostea mea pentru țărănime, din care și eu am purces. Eu țin morțiș la țărănimea noastră, și ea la mine».

Despre eliberarea din temniță «cu adevărat ucigătoare» a Vațului, D. Comșa spune: «Recunoștință națională cuvine-se înțeleptului Rege Carol I, care a intervenit la împăratul (Francisc Iosif), cum însuși Regele mi-a spus, spre a fi agrățiați. Pe ușile larg deschise ne-am repezit pe întrecute salutând zorile libertății și îmbrățișând, adânc emoționați soții și copilași, care n'ajunseră a știrici depeșa agrătierii».

La sfârșit, jubilanțul zice:

«De încheere, voie să am a reînol și aici cordiala, duioasă și adâncă mea recunoștință pen-

tru sărbătorirea mea atât de caldă, sinceră și înălțătoare, de care m'ați învrednicit în această zi de neperitoare aducere aminte. Aduc în sfârșit prinusul recunoștinței pentru contribuțiile generoase la fondul destinat a purta pe vecie numele meu... —

De atunci, din Octomvrie 1926, au trecut patru ani și câteva luni. Ear astăzi, dărzuil memorandist și iscusitul profesor ne părăsește...

Toți ceice au auzit de numele lui Dumitru Comșa, se închină smeriți și îndurerați înaintea mormântului aceluia, care născut «*din părinți sănătoși ca mărul, ortodocși cucernici și aparținând țărănilor*», a fost un mare dascăl al neamului, apărător al credinței, al limbei, și al strămoșestilor obiceiuri și datini.

Domnul să-l primească între cei mai buni al Săi!

Câteva date biografice. — Dumitru Comșa e născut în Sibiu la anul 1846.

Face studii teologice în Sibiu, economice la Altemburg, apoi în Germania și Boemia.

În 1874 e profesor la institutul nostru, de pe atunci, teologic-pedagogic din Sibiu.

Ca membru și secretar în comitetul partidului național român este osândit la 3 ani închisoare de stat în marele *Proces al memorandumului*. Stă în temnița Vațului un an și patru luni.

A condus, ca președinte, Reuniunea română de agricultură din județul Sibiului.

A conlucrat cu râvnă și multă pricepere la înființarea de tovarășii, expoziții agricole, însoțiri rurale de credit, și a publicat numeroase scrieri economice, care se bucură și astăzi de o neobișnuită răspândire în cercurile economice din Ardeal. —

Inmormântarea veneratului bărbat se face astăzi, Marți, din Catedrala mitropoliei, unde se va sluji prohodul la ora 3 d. a.

Noua eroare

Este titlul articolului dlui prof. *Amlicar Alivisatos*, publicat în ziarul «Le Messenger d'Athènes» din 20 Ianuar 1931.

Intrucât articolul poate interesa cercurile ortodoxe din România, am cerut permisiunea dlui A. Alivisatos de-a-l publica în traducere românească, lucră pe care mi l-a încredințat cu plăcere:

«S'ar zice că Vaticanul și-a propus în timpul din urmă, să convingă lumea că nu este scaunul infalibilității. Astfel devine imposibil de explicat acumularea de greșeli esențiale, comise cu falsa concepție că reprezintă acte avantajoase pentru biserica papală.

Intr'adevăr dacă ar fi permis unor laici de-a se exprima cu atâta cutezanță ca principii bisericii, am putea repeta spusa unui eminent prelat francez într-o circumstanță analogă: «Iopata bărcii sfântului Petru trebuie să fi lovit într'un țarm foarte stâncos!».

De câteva zile telegraful ne anunță, fără a fi nicidecum desmințit, că se prepară viitoarea reuniune a marelui Congres euharistic — care este de altfel o splendidă manifestare a creștinismului eclesiastic în lume — în Rodos insula principală din Dodecanezul egeean.

Dar cum vine oare Vaticanul să aleagă tocmai Rodos-ul ca loc de reuniune al congresului? Să fi luat oare insula Rodos, drept o fășie din deșertul african? Sau i-a scăpat din vedere că locuitorii acestor insule sunt toți, afară de un număr restrâns de străini veniți din afară, creștini eleni ortodocși? Vaticanul este așa de naiv încât să ignoreze că Rodos este nu numai o secțiune credincioasă a ortodoxiei, dar în același timp o secțiune dependentă de Patrierhatul ecumenic în care drepturile bisericești suverane aparțin arhiepiscopului Romei, nu celei Vechi, dar celei Nouă.

În cunoștința tuturor acestor realități alege oare Vaticanul Rodos ca loc al congresului?

Să vedem în acest lucru, naivitate sau o provocare? Indiferență sau dispreț? diplomație și putere vremelnică sau curată batjocură?

Asigurăm pe sfântul Scaun că nimenea nu va încerca nici direct, nici indirect să-i turbure planurile, nici va împedea realizarea proiectului său.

Mai mult, afirmăm că populațiunea insulei grecești și ortodoxe, va urmări cu toată respect și curiozi-

tate defilarea nunciilor, cardinalilor, episcopilor, călugărilor și altor demnitari răătăciți ai puterii pontificale. Senzul de pitoresc al populației va fi edificat la vederea costumelor multicolore.

Fiind un popor inteligent, va observa cu mult interes afluența congresiștilor, procesiunea cu sfințele taine, frumoasa orânduire a cortelui. *Căci elenii ortodocși nu sunt din acele popoare care se fluere îndată pe strălucul carii vin cu provocări la adresa sentimentelor lor. Poporul ortodox elen este curtențor și tolerant. Aceasta nu însemnează însă să abuzezi de bună-tatea sa firească și de vitregia vremurilor ce le străbate.*

În orice caz, acest congres va fi înregistrat în istoria bisericii latine ca o manifestare a măririi sale, ca un motiv de îngâmfare și de înălțare. Dar în cea a bisericii ortodoxe va fi marcat ca o nouă dovadă a intențiilor binecunoscute ale Romei, care nu neglijează nici un mijloc pentru a mări abisul despărțitor al catolicismului de ortodoxie, pentru a-l face cu vremea imposibil de trecut. De fapt în vremea din urmă sfântul Scaun, nemulțumit cu respingerea unor ocazii de apropiere care se oferiau, creează elemente nouă pentru a adânci prăpastia. Eroarea care consistă în a crede că, această politică permite sf. Scaun câștigarea de teren și crearea de elemente pentru subjugarea bisericii ortodoxe, apare ochilor noștri cel puțin, din ce în ce mai evidentă, mult mai evidentă decât o crede Vaticanul. La toate celelalte eforturi ale papismului se adaugă congresul din Rodos. În urmă Vaticanul va fi mirat de noule orientări ale ortodoxiei, departe de Roma și de Lateran.

Nu spunem acestea pentru a ue plânge, nici pentru a determina schimbarea de orientare. Constatăm pur și simplu o situație, calificăm faptele care au întărit realitatea. Vaticanul, cum am avut ocaziunea de-a o spune, ar putea lua o atitudine mult mai rațională în fața ortodoxiei, dacă n'ar uita câteva din obligațiunile cele mai elementare din punct de vedere pur creștin și bisericesc. *Politica «non possumus-ului» fine să tragă într'un fel specific roman consecințele până la ultimele detalii.* Dar Vaticanul uită că în fața politicii lui «non possumus» există o alta din partea ortodoxiei, *impusă prin fapte stăruitoare, eficace și dârze, politică, ce consistă în a aminti Romei, că este greu a lovi cu piciorul împotriva boldului (Fapte 9, 5) și că paguba nu este pentru bold, ci pentru acela care lovește în el!*

În această țară s'a născut și a trăit un tânăr sărac, modest și blând. Leagănușul lui a fost ieslea, casa părintească un atelier de dulgherit; a străbătut toată țara, și n'a avut loc, unde să se odihnească. Satana i-a făgăduit tot, dacă se închină în fața lui. Apoi nici oamenii nu l-au înconjurat plini cu însuflețire. Un singur semn, și el devine rege; un singur semn, și se clătină tronul împărătesc în Roma. Dumnezeu însă altfel a hotărât.

După mărire urmează umilință. Isus Hristos este răstignit între doi tâlhari de rând, — moarte cu care sânt pedepsiți sclavii. Dreptul roman apără de asemenea moarte pe cetățeanul liber. Dar, de Hristos nu i a păsat. Pilat se întoarce la Cesarea. Conștiința lui e neliniștită, că a pre-dat un om nevinovat furiei norodului. Palatul împăratului roman e neliniștit; inimile par împăcate; oamenii

Congresul din Rodos, va fi și el înscris în istorie. Va marca poate însuși o etapă în istorie. *Dar va fi — realitatea o va spune cu glas asurzitor — o etapă de separare. Nici când o etapă spre unire, așa cum în mod eronat o crede Vaticanul infalibil!».*

(În românește) de Pr. Gh. Secaș.
Atena, 22 Ianuar 1931.

Conferențe preoțești

— În protopopiatul Oituz — *)

În 27 Decembrie 1930 s'a ținut cercul pastoral în parohia Tg. Săcuiesc. P. C. Sa păr. prot. I. Răfiroiu, după slujba în sobor, a ținut conferența despre: Trecutul bisericii ortodoxe române din Săcuime, arătând suferințele bisericii strămoșești în acest colț de țară și eroica luptă pentru existența ei până la eliberarea definitivă din cătușele trecutului dușmănos dezvoltării sale; Părintele Ștefan Ciutac, paroh în istorica parohie Cernatul de Jos, și-a dezvoltat conferența: «Cine a fost Isus?», în care a atacat cu pricepere criza morală din zilele noastre. E o conferență, al cărei conținut e bine să-l cunoască și cetitorii ziarului nostru. (O publicăm în foișoara de azi. Red.).

Părintele Ciutac, trecut dela reformati la noi, e unul preoții cu profundă și puternică religiozitate și entuziast propoveduitor al ortodoxismului într-o parohie, în care credincioșii noștri mult au suferit. Li dorim tot mai mult succes în munca ce o depune întru lauda și preamărirea Domnului. *Coresp.*

La un cinematograf, cu filme «senzaționale» de bătaie, sânge și omor, au venit zilele trecute să privească și câțiva bătrâni din satul Grozăvești (Caracal), cari nu mai văzuseră cinematograf. Când apăru pe pânză un tren, înaintând repede spre privitori, unul dintre săteni, înspăimântat, începu să strige: «Săriți afară! oameni buni, e primejdie mare, ne calcă trenul!» Toți bătrânii, înfricoșați, să îmbulziră spre ieșire și plecară iute din sala cea cu primejdie. Zădarnic biletorul încercă să-i «capaciteze», sătenii nu mai voră cu nici un chip să se înapoieze la cinematograf. — Și poate că n'aveau tocmai nedreptate.

*) Din lipsa de spațiu, cu întârziere Red.

INFORMAȚIUNI

PERSONAL. Înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul nostru **NICOLAE** de câteva zile este bolnav de gripă. Din acest motiv nu poate participa personal la înmormântările defunctului D. Comșa, încredințând cu conducerea serviciului înmormântării pe P. S. Sa Arhiereul Vasile.

† **Dumitru Comșa.** În ultimul moment aflăm că Majestatea Sa Regele **Carol II** a decorat postum pe luptătorul național care a fost Dumitru Comșa cu ordinul Ferdinand I cu Marea Cruce. Guvernul a decis a se face defunctului funeralii naționale. Pentru a lua parte la înmormântare au sosit în orașul nostru dnul ministru Ghiță Pop și mai mulți parlamentari.

Congrese și iar congrese! Dumineca trecută s'au ținut în provincie vreo 30 de întruniri și congrese, ear la București cel puțin zece: congrese de chirași, de proprietari, de meseriași, de funcționari, de muncitori, de negustori și celelalte, — toate ținute în zi de Duminecă, și mai toate convocate fără considerare la serviciul divin. În fața acestor congrese, slavă Domnului, că până și ziare nebisericești socotesc sosit momentul de a-și rosi cuvântul, raportând astfel: «Dumineca nu mai este, de câțva timp, ziua Domnului, ci ziua întrunirilor și a congreselor, care de care mai profesionale... N'au decât să scrie, cât mai multe, în același înțeles creștinesc, și lumea poate se va mai desmeteci.

În mizerie. Ziarele aduc știrea că scriitorul Vasile Popp din București și-a pierdut vederea. Lipsit de mijloace materiale, într'un timp când se citește din ce în ce mai puțin, ear librăriile stau în pragul falimentului, scriitorul Vasile Popp e osândit la pribegie; alți colegi de ai săi, tineri de talent, în lipsa de sprijin, — căci «fondurile au secăt», — se ofticează prin cafenele și alte triste localuri. O subscriere publică, egală cu cerșitoria, s'a deschis de confrăți, cel puțin pentru ajutorarea nefericitului scriitor orb.

Poșta administrației

G. H. în Gh. Suma de Lei 500 s'a contat ca abonament pe anul 1931.

FOIȘOARA

Cine a fost Isus?

— Conferență ținută la Tg. Săcuiesc, în cercul religios, la 27 Decembrie 1930. —

Nașterea Domnului sărbătorind, să căutăm răspuns la întrebarea: *Cine a fost El?*

Omul când vrea să meargă înainte, își țintește întâi privirea spre trecut. De ce? Fiindcă viitorul e taină ce nu se poate pătrunde. Viitorul este semn de întrebare, ear în trecut vedem oameni pilduitori. Greșelile, păcatele lor ne slujesc de învățătură, virtuțile lor strălucesc încurajătoare.

Era odată o țară, în Asia depărtată, pe țărmul de răsărit al Mării Mediterane. Din pământul ei, udat de Iordan, răsare earba mai frumoasă, floarea mai mirositoare, brazda mai bogată, și pomul mai încărcat.

lingușitori se închină în fața împăratului, care nu știe ce se întâmplă în țările de lângă Iordan.

Au trecut zile, au trecut ani. Imperiul roman s'a destrămat. Locul capitalei e acoperit cu ruine. Dar ruinele nu l-au înmormântat pe Domnul, praful nu l-a acoperit, timpul n'a șters istoria, care vorbește de cel răstignit, care a pățimit, a murit, s'a înmormântat și a înviat. Istoria aceasta e de două mii de ani, totuși par'că s'ar petrece în fața noastră...

Cunoaștem persoane care figurează în ea; vedem pe cel condamnat clătinându-se sub greutatea crucii și pe obrazul celui răstignit mărirea dumnezească. Numele care a fost disprețuit, azi e mărit. Cerșetorii și regii în numele Lui își botează copiii. În fiecare Duminecă, despre El grăește sunetul clopotelor. Cuvintele Lui se citesc în bisericile noastre; regii se ridică, învățații își pleacă capul în

fața Lui. Nu l-am văzut, și totuși îl cunoaștem cu toții. Copilul vede în el prieten bun și blând, care cheamă la El pe cei mici și îi binecuvintează. Cel greșit vede pe Mântuitorul, cel slab pe întăritorul, cel ce plânge pe mângăitorul. A murit, a fost înmormântat. Dar eată, El trăește, trăește și în sufletul, și pe buzele milioaneilor. Trăește în munca sa, în înrăurirea ce exercită evanghelia asupra omenirii. Istoria lumii nu cunoaște figură asemănătoare.

Cine a fost dar Isus?

Politician n'a fost. Oamenii au purtat multe războaie, în numele Lui, nu însă în spiritul Lui. Învățătura Lui a făcut că tiranii au devenit părinți popoarelor, și supușii au devenit liberi. El a fost rege, dar împărăția Lui e din altă lume.

A pătruns sufletul omului, a cunoscut tainele înțelepciunii lui Dumnezeu, adevărul n'a fost ascuns în-

Pagina pastorală

Predică despre fiul rățăcit
rostită în Catedrală

Parabola spune, că un tată avea doi fii. Locuiau în aceeași casă. Două suflete contrare sălășluiesc într'unșii. Unul iubește patrimoniul părintesc, se simte bine acasă, în curtea, grădina și sub pomii sădiți de părinți. *Celălalt* i s'a urât de toate acestea. Iubirea părintească i se pare un lucru prea mic, ori chiar de prisos. Pe tatăl său nu-l prea bagă în seamă, ci ca pe unul care nu mai are rost în lume. *Acest tânăr* — de altfel — este tipul caracteristic al tineretului mândru, intolerant și brutal, care disprețuește totul, fără nici o judecată profundă. Aceasta pornire sufletească, izvorește din ignoranță, din lipsa de experiență, pentru că până la această vârstă, orce tânăr a fost purtat în viață pe umerii altora. Și nu trebuie să uităm, că dacă orce om, are nevoie de ajutorul altuia, — aceasta cuprinde în sine legea obligatorie de a ne respecta unul pe altul. *Nimeni nu trăește singur!* Numai cine nu cunoaște cât este de grea lupta vieții, se abate dela această lege. *Dacă am fi echitabili*, am constata că progresul este muncă uriașă. Civilizația este opera colectivă. Singur e numai Fiul cel pierdut. Înțelegerea și fericirea, merg mână în mână cu cumpătarea și smerenia.

Față de tatăl său fiul cel mai mic, este pretențios și arrogant. Crescut între condiții fericite, crede că în viitor *trebuie să-i meargă bine*: «*Dă-ți partea ce mi se cuvine*» zice tatălui său. Lui i se pare că aceasta este o cerere nevinovată, câtă vreme este: *preludul tragediei păcatului*. Tatăl supărat de pornirea nesocotită a fiului său, îi dă partea, ca să se ferească singur. Fiul a terminat cu toate și pleacă. S'a dus departe. A rupt legăturile sufletești. A voit libertate absolută; a voit libertate necontrolată. Închipuirea lui a urzit speranțe, și a bătut căi noi, — căi necunoscute de mintea lui fără experiență. O singură greșală însă l-a prăbușit. Greșala lui este greșala tuturor acelor, cari trăesc în buna credință că interesul lor este deosebit de al altora.

S'a dus în străinătate, unde era necunoscut; unde nu avea loc de odihnă, unde nu cunoștea graiul; unde s'a bolnăvit și nimenea nu l-a îngrijit; unde a dat față cu asperitățile vieții. S'a dus în țară străină unde nu este iubire, pace și bucurie; în țară străină unde el fiul nobil se mulțumea

cu hrana porcilor. Țară străină este în viața spirituală: *necredința, egoismul și destrăbălarea*. Aceasta este țara blestemului. Aceasta nu poate fi țara mea, și nu este cu atât mai mult, țara mea de creștin!

În schimb casa tatălui este zidită pe iubire, simpatie și conlucrare. Toți cei buni sporesc moștenirea. Cât timp fiul a stat sub acoperișul tatălui său, câștiga, strângea pentru sporirea moștenirii.

Prin munca sa confirmă, că cea mai scumpă comoară este omul cu posibilitățile lui sufletești: cu puterile, grația, mintea, voința, credința, iubirea, eroismul și caracterul lui. Câtă sărăcie însă la ceice le-au cheltuit! Se caută lecure, se găsește însă numai în parte. Se petecește haina veche, dar tot veche rămâne. Sufletul cere haină nouă. Sdrunțos și fără căpătâi este holnarul moral. Și câți cerșitori morali, nu bat drumurile vieții! — Oh, cât de ușor se despart unii oameni de darurile dumnezeiești! Aceasta este cea mai grozavă rățăcire. Și trebuie să se știe că, *nimenea nu păcătuiește numai pentru sine, ci în contra lui Dumnezeu și a societății omenești*.

În fața celui ce se află pe calea perzării, trecutul a dispărut și trăește numai prezentul. El vede în jurul său oameni legați de timp și loc, dar nu-i înțelege. Nu se sperie de legea îndatoririi, ca și copilul cel mai inconștient. Pentru el nu există îndatoriri morale, ori temere de Dumnezeu, deși toate acestea s'au zidit în sufletul său cu toată sfințenia, încă din casa tatălui său, dar cea casă sfântă s'a plecat sub orizont, și a apus! Acum, lumea este casa lui! Iată un biet călător exilat. Bravul călător de altădată, este un exilat fără Dumnezeu și fără prieteni!

Există, iubiților creștini, în lumea aceasta un loc dincolo de exil, și acela este *lădul păcatelor*; la care ajunge omul, *când și-a pierdut simțul păcatului și când sufletul primește degradarea, ca pe o condițiune normală de viață*. — *Degradarea inconștientă este lădul aicel pe pământ. Un om este cu adevărat în lăd, când se desparte de Dumnezeu și nu știe că este despărțit. Acesta este lădul suferințelor în trup!* Pentru atari suferințe pe nimenea să nu deplângem; dincolo de realitatea aspră se ivește viața sufletului. *Insensibilitatea însă este îngrozitoare!*

Până când avem puterea suferinții conștiente, nu sântem pierduți. *Lădul este stadiul cel mai de jos al insensibilității morale!*

Pe tinărul din Sf. Evanghelie de azi, îl vedem călător, apoi exilat, și

pe urmă n'a mai fost om, — trăia în rând cu animalele. Aceasta de altfel este o stare foarte anormală, este pedeapsa păcatului.

Pare-că nu ne-am ridicat cu atâta putere în contra acestei situații pe care am considerat-o naturală, dacă n'am ști că pentru «fiul rățăcit» plânge tatăl. Și acelaș lucru îl aflăm și în viața de toate zilele, pe bărbatul ticălos, îl deplânge femeia credincioasă. Câtă nedreptate de-oparte, și câtă jertfire de sine de cealaltă parte. Și să nu uităm că acelaș lucru l-a făcut Dumnezeu cu noi cu oamenii. Noi am păcătuit, și Mântuitorul ne-a rescumpărat prin jertfa de pe cruce.

Dumnezeu este mult îndurător, noi nemulțămitori de darurile sale. Dumnezeu ne-a dat viață, sănătate, simț și suflet. Și pare-că cu cât se înmulțesc darurile față de noi, cu atât sântem mai necunoscători. Dar bună-tatea lui Dumnezeu este atât de mare, încât ne iartă și această necunoștință, cu condițiunea — să revenim!

Fiul cel pierdut, a călcat sub picioare frumoasa speranță a tatălui său. A șters de pe frunte ungera sfântă. A plecat din brațele tatălui său, ca să ajungă în rândul dobitoacelor. A decăzut, și *decăderii nu-l pune zăgă, nici onoarea, nici sănătatea, nici decența, nici pretenia, — decât numai conștiința*.

În cele din urmă, și în acest tânăr s'a trezit glas dumnezeesc. «Mă întorc la tatăl meu», a zis. Regret ceace am pierdut, cinstea, iubirea, sănătatea și bucuria. Am pierdut mult, dar pierderea aceasta nu-mi sleeste de tot puterile pentru o nouă viață. Dumnezeu voiește să mă reintorc, și plec.

Tatăl l-a primit, că era tată, și nu putea să piarză pe fiul său. Un cerșetor s'a întors și l-a cuprins în brațe; zdrențos și l-a îmbrăcat în haine strălucitoare; prăbușit și l-a ridicat, drept semn al nobleții de odinioară punând în degetul lui, inel. L-a reprimat ca pe un fiu iubit și moștenitor.

Nu-i prea târziu, iubite creștine, oricât de mare ar fi noianul păcatelor noastre, să ne lutoarcem cu câință către Dumnezeu, și Tatăl nostru ne primește. — Amin!

Pr. Mih. Neagu.

Organizați
Reuniuni de femei

în fața Lui. Totuș n'a fost savant ca savanții lumii, cari pot învăța dela El.

Conducătorii popoarelor dela El primesc directive, dela Celce a propovădit mai întâi că toți sântem fii ai lui Dumnezeu. Nu ni-a dat cunoștințe despre lucrurile pământești; ni-a dat o nouă viață. Din robii am devenit liberi, în loc de frică am primit pacea, în loc de îndoeală, dorul de viață. El a curățit aerul sufletului, a deschis izvor dătător de viață: izvorul conștiinței.

El a întemeiat o religie nouă, cu darul de-a ne putea face mai buni. Propovăduiește evanghelia care ne arată, că Dumnezeu este Tatăl nostru al tuturor, ear noi sântem toți fiii Lui. Vorbește de Dumnezeu milostiv, care eartă păcatele celor-ce se pocăiesc. Omul se înalță d'asupra necazurilor vieții, iubirea îi conduce pașii, întărind puterea lui.

De unde izvorește religia aceasta,

ce n'o putem asemăna cu nici o altă religie? Ea a răsărit din sufletul lui Isus, și din El s'a revărsat asupra omenirii,

Cine a fost Isus? Credința ne învață să cunoaștem pe Isus; credința care deschide gura tâlharului răstignit să grăiască astfel: «Doamne, adu-ți aminte de mine, când vei veni în împărăția Ta». Credința, care în inima lui Toma a dat naștere acestor cuvinte: «Domnul meu și Dumnezeul meu!»

Dar aceasta e știință «veche», și azi, în veacul «culturii» nu mai este actuală... Incontestabil, pe terenul culturii am făcut progrese mari. Dar sânt trei lucruri, de care nu ne putem lăpăda, lucruri ce ne însoțesc ca umbra și anume: *necazul, păcatul și moartea*.

Ținem piept necazurilor vieții și de păcat nu ne pasă, că — doar cine este om fără păcat? Moartea? Dece să ne mai batem capul cu ea? Trăesc pentru ziua de azi, nu pentru cea de

mâne. Clipă trecătoare, *Tu ești veșnicia mea!* — Ceice astfel socotesc, n'au nevoie de Isus. Persoana Domnului rămâne pentru ei problemă a istoriei, deslegarea ei nu schimbă nimic în viața lor.

Dar întrebăm: Ce se va întâmpla, când necazurile sporesc prea mult? Când se deșteaptă judecătorul dinlăuntru și ne oglindește trecutul uitat, vorbele, faptele, neglijențele, cu care am lovit în aproapele nostru? când gândul la moarte nu-l mai putem depărta și când moartea ne atinge fruntea cu mâna de gheață și ne aduce aminte de judecată din urmă?...

Astfel de ceasuri putem trăi cu toții. Acestea sânt ceasurile, în care știința aceea veche n'o mai putem nesocoti și când ne îndreptăm spre trimisul cel de sus, care a venit de sus și care ne va duce acolo.

Cine a fost Isus? Priviți cu ochii credinței în lumea veșnică, și veți zice: Tu, Doamne, numai Tu ești Mântuitorul nostru!

Pr. Ștefan Ciatac.

Pagina Sf. Părinți

Sfântul Evanghelist Marcu

Sfântul Evanghelist Marcu, născut din seminția lui Levi, se crede că a fost unul din cei 70 de învățăcei ai Domnului. E mai verosimil că în ziua primelor Rusalii, convertindu-se în urma cuvântării Sfântului Apostol Petru, s'a împărtășit de botez.

Sfântul Marcu a manifestat remarcabil zel în credința primită, ear Sfântul Petru l-a ales de însoțitorul și interpretul său, încredințându-i grija celor convertiți de curând.

Creștinii, rugându-l să cuprindă în scrisoare tot ce au auzit de la dânsul și dela Sfinții Apostoli despre învățăturile și minunile Domnului nostru Isus Hristos, Sfântul Marcu scrisese atunci Evanghelia, care o avem și azi în biserica Domnului.

Mai târziu Marcu fu trimis în Egipt și provinciile învecinate să binevestească Evanghelia.

Sf. Evanghelist cutreeră orașe și sate, propagă învățătura lui Isus, nenumărați idoli căzură de pe altare și mulți păgâni se îndreptară la adevărata credință, mai ales în capitala Alexandria, unde Sfântul Marcu a guvernat 19 ani biserica întemeiată de dânsul.

Indignați presbiterii idolatri, au resculat pe cei rămași păgâni contra lui Marcu și au stărnit să-l repună, și anume: să-l jertfească zeiței Serapis. Incepură să caute pe Sfântul Marcu și îl găsiră la altar, unde săvârșea Liturghia, jertfa sfântă cea fără de sânge.

l-au aruncat funie în grumaz, l-au smăcit la pământ, l-au târât din biserică, și pe străzile orașului, și l-au închis în temniță.

Noaptea și-a petrecut-o în lauda lui Dumnezeu, invocând sprijinul Lui. Abia s'a ivit aurora zilei și au venit earăș la dânsul torturătorii, l-au târât prin toate părțile, până ce și-a dat sufletul. Intre chinurile sale a lăudat pe Dumnezeu, a vestit învățătura sacră a lui Isus, declarând că-i servește spre cea mai mare bucurie, când poate să moară pentru Isus.

Ultimele lui cuvinte au fost aceleași, care le pronunțase pe cruce Domnul nostru Hristos: «Părinte, în mâinile Tale încredințez Duhul meu» (Luca 23, 46).

Pgânii au voit să ardă corpul sfânt al lui, dar o grindină, iscată subit, i-a împrăștiat și a dat ocaziune creștinilor să-l poată înmormânta într'o stâncă scobită.

După mulți ani fu transportat la Veneția. Biserica îi celebrează ziua aniversară la 25 April.

Evanghelia ne arată calea conducătoare la cer. În ea Domnul nostru Hristos a revelat limpede: ce-i necesar pentru mântuirea eternă. Dacă împlinești ceace reclamă Hristos, numele tău va să fie scris în cartea vieții. Deci Sfânta Evanghelie citește-o și te examinează, cum trebuie să-ți îndrepti viața conform aceleia.

Pr. Cpt. Dr. T. Potcaș.

Organizați
Soc. Sf. Gheorghe a tinerimii

Ad Nr. 493—1930

[10] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III a **Sălașul-de-sus**, protopopiatul Hațeg, se deschide concurs cu termen de 30 zile dela cea dintâi apariție a concursului în **Telegraful Român**.

1. Venitele împreunate cu acest post sunt cele statorite în coala B. pentru întregirea salariului dela stat.

2. Sesiune parohială de 12 jugăre și folosirea celor trei cimitere.

3. Câte 2 măsuri porumb nefârmit și câte o zi de lucru, — sau echivalentul acelei zile de lucru în bani, — dela 140 case, precum și stola obișnuită în tract.

4. Casă parohială modern zidită, cu supraedificatele necesare.

Reflecții îndreptățite la acest post sunt poftiți a-și înainta petițiile, provăzute cu documentele necesare în termen, subsemnatului, prezentându-se, cu prealabila încuviințare a acestuia, — în parohie, spre a face cunoștință cu credincioșii.

Hațeg, la 8 Ianuarie 1931.

Oficiul protopopesc ort. român al Hațegului în înțelegere cu consiliul parohial ort. rom. din **Sălașul-de-sus**.

Sebastian Rusan
adm. protop.

[11] 1—3

Concurs.

Se publică concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în **Telegraful Român** pentru întregirea parohiei de clasa III **Valea-Sângeorgiu** din protopopiatul Hațeg.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

a) Sesiune veche 9 jugăre catastrale, 4 jug. cat. din Reforma Agrară (R. A.) și 1 jugăre pădure.

b) Una măsură de porumb nefârmit dela fiecare familie și una (1) zi de lucru.

c) Stola obișnuită în tract.

d) Loc de casă cu grădină.

e) Casă parohială nu este.

Impozitul după sesiunea parohială îl plătește parohul ales.

Concurenții își vor înainta cererile de concurs cu documentele cerute de regulamentul, subsemnatului oficiu protopopesc și cu prealabila încuviințare a înaintestătorului tractual, se vor prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu credincioșii.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Hațegului în înțelegere cu consiliul parohial.

Hațeg, la 14 Ianuar 1931.

Sebastian Rusan
adm. protop.

TIMP DE 55 ANI

multe mii de cumpărători mulțumiți comandă trebuința lor de semințe de legume, flori, agricole, cepe de flori, plante, trandafiri altoiți ș. a. în calitate cunoscută superioară dela firma

Arpád Mühle

cultură și comerț de semințe, stabiliment de grădinar, **Timișoara III**. Preț curent în românește la cerere gratuit. (3) 2—3

Nr. 3—1931 prot.

[9] 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III (treia) **Feleag**, din protopopiatul Sighișoara, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela cea dintâi apariție în **Telegraful Român**.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Întregirea dotației dela stat conform coalei B.

2. Casă parohială cu dependențe economice și grădină de legume.

3. Sesiune parohială veche în mărime de 6 jug. 1400 st. □ arător și fânaș.

4. Sesiune parohială nouă 11 jug. dată provizor; iar când se va face împroprietărea definitiv, aceea ce se va da.

5. 1 1/2 ferdelă porumb sfârmit de fiecare fum (circa 125 fumuri).

6. 5 stânjini lemne lungi aduși în curte.

7. Stola uzitată.

Parohia este la o depărtare de 3 km. de gara Mureni și șoseaua națională.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortod. Sighișoara, iar concurenții îndreptățiți se vor prezenta în parohie și în biserică la sf. Liturghie.

Oficiul protopopesc în baza hotărârii consiliului parohial.

Sighișoara la 10 Ian. 1931.

Emilian Stoica
protopop.

Nr. 13—1931.

[8] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei a doua vacantă din **Ocna-superioară**, parohie de clasa I-a, protopresbiteratul Sibiului, se publică prin această concurs cu termen de 30 de zile dela cea dintâi apariție a concursului în **Telegraful Român**.

Venitele împreunate cu acest post sânt cele statorite în coala B. pentru întregire dela stat.

Sesiune parohială 20 jugăre 1444 st. □, parte fânaș, parte arător.

Venitele stolare obișnuite.

Reflecții îndreptățite la acest post sânt poftiți să-și trimită petițiile provăzute cu documentele necesare în termen subsemnatului și să se prezinte și în parohie spre a fi cunoscuți de credincioși.

Oficiul protopopesc al tractului Sibiului în înțelegere cu consiliul parohial din **Ocna-superioară** (Ocna-Sibiului).

Emilian Cloran
protopop.

In editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**:

HRISTU ANDRUTSOS
profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMATICA

bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată

de

Dr. DUMITRU STANILOAE
profesor la Academia teologică „Andreiană”

Prețul Lei 400.—, plus spese poștale Lei 20.—

Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Reverenzi preotesti

După ultimele cerințe
Se execută în termenul cel mai scurt posibil pe lângă preț convenabil la

Croitoria (1) 4—7

Dumitru Dusleag
Sibiu, Târgul Peștei Nr. 12
In depozit: Ștofe și brăne în permanență

Nr. 528/1930

(7) 3—3

Concurs

In sensul ordinului Prea Venerabilului Consiliu Arhiepiscopesc dno 24/IX a. c. Nr. 8441 se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Moeciul de sus**, protopopiatul Branului, cu termen de 30 zile dela prima apariție în **«Telegraful Român»**.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Întregirea dela stat.

2. Folosința a 2 jug. cad. fânaș.

3. Venitele stolare, aprobate de P. V. Consiliu Arhiepiscopesc cu Nr. 4544/1929.

Cei ce doresc a ocupa acest post, au a-și înainta petițiile însoțite de documentele reglementare, subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis și pot să se prezinte în comună, spre a face cunoștință cu credincioșii.

Sohodol-Bran, 20 Octombrie 1930.

Oficiul protopopesc al Branului, în înțelegere cu consiliul parohial.

George Babeș
adm. protopopesc.

In editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**:

Istoria Desrobirii Religioase a Românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

SILVIU DRAGOMIR

profesor universitar, membru al Academiei Române

Vol. II

cu 75 documente anexate.

Prețul Lei 400, plus spese de poștă Lei 20.

Volumul I costă Lei 200

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană** de aici din Sibiu broșura:

„Profeții mesianice în vechiul Testament”

texte alese de dl **NICOLAE NEAGA**, profesor suplent la Academia teologică „Andreiană”, din Biblia publicată sub îngrijirea Sfântului Sinod în 1914, cari texte, pentru că să fie cât mai accesibile la instrucțiunea din Exegetică în institutele teologice sunt înzestrate cu titluri în conformitate cu importanța lor mesianică. Prețul anui exemplar e Lei 55.—. Librăriilor și direcțiilor institutelor teologice pentru comande de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Librăria Arhidiecezană.

Dela **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu, se poate procura

CURS

de

Indrumări misionare

pentru folosirea studenților în teologie, preoților parohi și misionarilor eparhiali

de

Dr. VASILE GH. ISPIR

profesor la Facultatea de teologie din București.

Prețul Lei 440.—, plus spese poștalei Lei 20.—

La **Librăria Arhidiecezană** a sosit și se află de vânzare

Viețile Sfinților

în limba moldovenească

intocmite pe temeul cârților «Viețile Sfinților» ale

Sf. Dimitrie al Rostovului

tipărită în tipografia Sinodală din Moscova cu completări, însemnări lămuritoare și cu chipurile sfinților

Luna Mai (1—15)

Cartea întâia

Prețul Lei 225.

Dela **Librăria Arhidiecezană** din Sibiu, se poate procura cartea:

Înalt Prea Sfinția Sa Patriarhul României

DR. MIRON CRISTEA

Înalt Regent

OMUL ȘI FAPTELE

Contribuțiuni la studiul istoriei bisericii române ortodoxe contemporane

de

ION RUSU ABRUDEANU

Volumul I

Prețul Lei 500.—, plus spese postale Lei 20.—. Suma se poate trimite prin mandat postal.

Dela **Librăria Arhidiecezană** se poate comanda:

Urcarea Calvarului

traducere din limba franceză

de

A. și L. Moiescu-Villea

Prețul Lei 70.—, plus spese poștale 10.— Lei.

A apărut în ediție nouă:

Frumoasa din Nor

și alte povești, de **E. HODOȘ**.

Volumul conține, pe 196

pagini, 12 dintre cele mai frumoase povești din popor. Se află

la: **Librăria Arhidiecezană**, în

Sibiu. Prețul 60 lei și porto.